

NASILNIČKO PONAŠANJE U OBITELJI

OVLASTI I NAČIN
POSTUPANJA CENTRA ZA
SOCIJALNU SKRB

ŠTO JE NASILNIČKO PONAŠANJE U OBITELJI

Nasilničkim ponašanjem u obitelji smatramo svaku primjenu

- fizičke i psihičke prisile na integritet osobe,
- fizičke i verbalne napadaje, vrijeđanje, psovanje,
- spolno uznemiravanje,
- izolaciju,
- uništavanje imovine ,
- prijetnje.

Prema kaznenom zakonu nasilničko ponašanje je
čin kada član obitelji nasiljem zlostavljanjem ili
osobito drskim ponašanjem dovede drugog člana u ponižavajući položaj

Nasilničko ponašanje u obitelji koje se događa od muškaraca nasilnika prema ženama

- je izraz zloupotrebe moći i kontrole, posljedica nejednakosti između muškaraca i žena, ukorijenjena u patrijarhalnoj tradiciji, koja potiče muškarce da vjeruju da imaju pravo na moć i kontrolu nad svojim partnericama.
- To je naučeno ponašanje, ono nije poremećaj izazvan bolešću, stresom, upotrebom alkohola ili droga i ne nastaje zbog loših partnerskih odnosa.
- Ono je izabrano ponašanje muškaraca za koje su počinitelji odgovorni, iako su socijalizirani da vjeruju u svoje pravo da kontroliraju ženu i djecu.

Nasilničko ponašanje može biti

- **psihičko** – cilj mu je zadobiti moć i kontrolu nad žrtvom a obuhvaća zabrane, prijetnje da će nešto nažao učiniti ženi ili njoj dragim osobama, ismijavanjem, uvredama, ucjenjivanjem, omalovažanjem, proglašavanje bolesnom ili nestabilnom, kontrola kretanja , izolacija i slično,
- **Fizčko** – guranje, šamaranje, čupanje kose, udaranje rukama, nogama, predmetima, nanošenje opekotina, oružjem, pokušaj ubojstva
- **Seksualno-** tjeranje na odnos, ucjenjivanje, neuobičajeni seksualni prohtjevi, silovanje, incest, nedozvoljene radnje
- **Ekonomsko** – nedozvoljavanje ženi da radi, uskraćivanje i oduzimanje finansijskih sredstava, neplaćanje alimentacije, ostavljanje bez sredstava za život

Zlostavljanje i zanemarivanje djece

- Zlostavljanjem i zanemarivanjem djece u obitelji smatramo i situacije kada su djeca žrtve nasilničkog ponašanja, kao i situacije kada su prisutna nasilničkim incidentima između roditelja ili drugih srodnika.

Kako dolazi do zlostavljanje djece?

- Zlostavljanje kojem su žrtva djeca nastaje uslijed djelovanja više faktora, a neki su
- Stres – zbog ugrožene egzistencije, siromaštva, prekomjernog korištenja alkohola, drugih sredstava ovisnosti
- Identifikacije sa agresorom – roditelji koji su i sami bili žrtve fizičkog zlostavljanja imaju naučeni model ponašanja , naučeni su da se problemi s djecom rješavaju silom, pa se nasilje generacijski prenosi, često bi takvi roditelji i htjeli postupiti drugačije, ali ne znaju kako, sami su žrtve takve socijalizacije u kojoj se smatra da je «batina iz raja izašla» ili «dijete treba batinama naučiti da razlikuje dobro od lošeg»,
- Nizak stupanj obrazovanja,
- Medijska prenaplašenost nasilja
- Posljedice rata
- Loša kvaliteta obiteljskih odnosa

Zlostavljanje djece može biti

- seksualno – što obuhvaća uključivanje djeteta u seksualne aktivnosti, poticanje djeteta da promatra seksualne aktivnosti odraslih, izlaganje pornografskim sadržajima, neadekvatno dodirivanje djeteta, davanje sugestivnih komentara djetetu, seksualni odnos, silovanje, incest
- emocionalno – odbacivanje djetetovih potreba, izlaganje djeteta incidentima nasilničkog ponašanja, verbalni napadaji na dijete, ignoriranje i degradiranje djeteta, izostanak pozitivnih stimulacija, manipuliranje djetetom u cilju zadovoljenja potreba odraslih, izolacija, konstantni pritisak, sarkazam, ponižavanje, poticanje na nedozvoljeno ponašanje,
- Fizčko zlostavljanje, udaranje rukama, predmetom, čupanje kose, ugrizi, nanošenje modrica, ogrebotina, opekotina, prijelomi ruku , nogu, i sl.

Postupanje Centra za socijalnu skrb Čakovec

- Prijave u CZSS o nasilničkom ponašanju u najvećem broju dolaze od policije , zatim od samih žrtvi nasilničkog ponašanja koje dolaze tražiti pomoć u Centar, te od kolega terenskih socijalnih radnika, koji pri obavljanju poslova iz socijalne skrbi nailaze na situacije u kojima prepoznaju zlostavljanje djece.
- Manji broj prijava dolazi iz škola i zdravstvenih ustanova.

- Po primitku prijave o nasilničkom ponašanju u obitelji, ako se radi o punoljetnoj žrtvi , što su najčešće bračne ili izvanbračne supruge – prvo saslušamo žrtvu nasilja, utvrđujemo u kojoj je mjeri ugrožen njen psihički i fizički integritet. Ukoliko su u obitelji prisutna maloljetna djeca ili nemoćne osobe (bolesne, invalidne ili stare i nemoćne osobe) utvrđujemo u kojoj su mjeri ugroženi njihova sigurnost i jesu li narušena neka od prava djeteta.
- Zajedno sa žrtvom sastavljamo plan sigurnosti, koji ponekad u slučajevima hitnosti , sadržava hitan smještaj u sklonište za žrtve nasilja.

- Žrtvi pružamo osnovnu pravnu pomoć - upoznajemo ih sa postupcima razvoda, povjeravanja djece, uzdržavanja, te ih upućujemo da ovisno o materijalnom statusu traže besplatnu pravnu pomoć Ako je žrtvi potreban smještaj, realiziramo ga istog dana.
- Ako to još nije učinjeno, vršimo prijavu nasilničkog ponašanja policiji. Daljnje obrade obitelji od strane stručnog tima vršimo naknadno, tek kad je žrtve (ili žrtve) smještena na sigurno.

- Tada obavljamo razgovor sa nasilnikom na terenu ili u Centru za socijalnu skrb. Upoznajemo ga sa zakonskim propisima vezanim uz nasilničko ponašanje u obitelji, te mjerama obiteljsko pravne zaštite djece. U slučaju smještaja žrtve, obitelji i sam nasilnik ne može sam direktno komunicirati sa žrtvom, već tu posreduje Centar za socijalnu skrb.
- Kad se radi o situaciji u kojoj žrtve ne želi prihvatiti ponuđeni smještaj, ili je nasilnik udaljen iz kuće, sa žrtvom se radi na planu sigurnosti ukoliko ponovo dođe do nasilja.
- Ako se radi o bračnim ili izvanbračnim partnerima, radi se partnersko savjetovanje, postižu se dogovori o ponašanju, te se prati ostvarenje dogovorenog.
- Često je potrebno uputiti nasilnika na liječničku pomoć radi odvikavanja od prekomjernog pijenja.

Mjere obiteljskopravne zaštite

- Za manje propuste u odgoju djece roditeljima izriče upozorenje na nedostatke u odgoju djece,
- Ako su pogreške i propusti roditelja viševrsni iili učestali, ili kad je roditeljima potrebna pomoć u odgoju djeteta, izriče se mjera nadzora nad roditeljskom skrbi . Donošenje odluke o ovoj mjeri je u nadležnosti Centra, i njome se prvenstveno savjetodavnim radom i metodama psihosocijalnog rada pokušava utjecati na roditelje da promjene ponašanje.

- Ako roditelj zlorabi ili grubo krši roditeljska prava, dužnosti i odgovornost, Centar za socijalnu skrb je dužan pokrenuti postupak na sudu radi lišenja roditeljske skrbi.
- Roditelj zlorabi ili grubo krši roditeljsku odgovornost, dužnosti i prava ako:
 - 1. provodi tjelesno ili duševno nasilje nad djetetom, uključujući izloženost nasilju među odraslim članovima obitelji,
 - 2. spolno iskorištava dijete,
 - 3. izrabljuje dijete sileći ga na pretjerani rad ili na rad koji nije primjeren njegovoj dobi,
 - 4. djetetu dopušta uživanje alkoholnih pića, droge ili drugih opojnih sredstava,
 - 5. navodi dijete na društveno neprihvatljivo ponašanje,
 - 6. je napustio dijete,
 - 7. ne skrbi dulje od tri mjeseca o djetetu s kojim ne živi,
 - 8. u roku godine dana ne stvori uvjete za zajednički život s djetetom s kojim ne živi, a da za to nema osobito opravdan razlog,
 - 9. ne skrbi za osnovne životne potrebe djeteta s kojim živi ili se ne pridržava mjera koje je radi zaštite prava i dobrobiti djeteta prethodno donijelo nadležno tijelo,
 - 10. na drugi način grubo zlorabi djetetova prava

Za uspješnu zaštitu odraslih osoba i djece žrtvi obiteljskog nasilja

- suradnja sa policijom, sudstvom, državnim odvjetništvom, školama, zdravstvenim ustanovama, fakultetima i istraživačkim ustanovama, pravobraniteljstvom
- Stalna edukacija stručnjaka koji rade na poslovima zaštite
- Dostupnost skloništa za zaštitu žrtvi obiteljskog nasilja, te smještajnih kapaciteta za djecu

- Otvaranje tzv. “Škole za roditelje” , savjetovišta za psihosocijalni tretman nasilnika, savjetovišta za brak i obitelj